

джерела легітимації влади дають змогу народу підтримати не просто своїх, а найкращих провідників, які здатні подолати політичний занепад. Відновити державність, здійснити національні ідеали у політичній сфері. В цьому плані легітимними виявляються ті політичні сили, які мають для себе і здатні передати народові віру у законність і справедливість власних дій, переконання у перевазі своїх ідеалів, власну моральну силу, містичне почуття вищої необхідності того, до чого вони йдуть самі і ведуть людей. Більш раціональними суб'єктивними джерелами легітимності влади є її організаційні здібності, здатність до керівництва, що ґрунтується на набутому досвіді, знаннях, науці. Визнання народом цих якостей певної політичної сили зрештою адекватне визнанню легітимності її влади.

Підбиваючи підсумки, слід констатувати, що розгляд джерел легітимності державної влади є необхідним і вельми значущим елементом політичної філософії В. Липинського. Його погляди на джерела легітимності відповідають його консервативно-аристократичному світогляду, виражають своєрідне бачення потреб тієї складної епохи, яка настала в Україні після поразки визвольних змагань 1918–1920 рр. Маючи національну специфіку, ці погляди органічно вписуються в цілому в консервативну політичну думку ХХ ст. Перевага у політичній філософії сьогодення ліберально-демократичних ідей, принципів, стереотипів і забобон робить погляди В. Липинського у даному аспекті (як і в цілому) на вигляд дещо архаїчними і практично неперспективними. Втім, розумінню В. Липинським джерел легітимності державної влади неможна відмовити у цілісності, послідовності, логічності і наявності певних, далеко остаточно не спростованих глибинних підстав. Його думки, отже, потребують все нового перегляду й оцінювання у контексті часу, що змінюється.

О. О. Дем'яненко, асп., ЧДТУ, Черкаси
aleksandradem@ukr.net

КИЇВСЬКА ФІЛОСОФСЬКА ШКОЛА В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ФІЛОСОФІЇ

Київська філософська школа – *цілісна і гармонійна система філософських поглядів, що почала формуватися на початку 60-х років ХХ ст.* На думку деяких вчених, її розвитку сприяли, з одного боку – політична "відлига", а з іншого – поява нових напрямів дослідження у філософії, пов'язаних із науковими пошуками П. Копніна. Саме П. Копнін здійснив гносеологічний поворот, запропонувавши нове визначення філософії як науки – як діалектики й логіки, а філософії як форми суспільної свідомості – як світогляду. Ці нові положення були передусім націлені на переосмислення марксистської діалектики під кутом зору співвідношення її класичних і посткласичних виявів, зміну усталеного погляду на світогляд як систему загальних поглядів, зважаючи на смислозначущість світогляду для людського самовизначення [Гушпит Г. Роль П. Копніна в повороті до гносеологічної проблематики в українській фі-

лософії другої половини ХХ століття // Вісник Прикарпатського університету. Серія: Філософські і психологічні науки. – 2011. – Вип. 15. – С. 52]. Як наслідок таких теоретизувань відбулася трансформація ідеї раціональності науки, для української філософії відкрився новий напрям досліджень – гуманістична гносеологія, що зверталась до тлумачення когнітивних здібностей людини у науковому світі.

Особлива роль у подальшому становленні Київської філософської школи належить наступнику П. Копніна на посаді директора Інституту філософії В. Шинкаруку, котрий у 1968 році створив у Інституті відділ філософської антропології (до 1991 р. – відділ діалектичного матеріалізму). Обумовлено це було тим, що на той час в українській філософії були достатньо представлені гносеологічні, історико-філософські напрацювання, публікацій із логіки наукового пізнання та інших, але в яких у цілому не було місця людині. Започатковуючи антропологічний поворот в українській філософії, В. І. Шинкарук солідаризувався з визначенням предмету філософії як людини в її тотальності та її проекції у майбутнє, сформульованим П. Копніним.

Отже, саме В. Шинкарук започаткував у вітчизняній філософській традиції розуміння філософії як життєвого завдання, обґрунтував першочерговість дослідження антропологічної проблематики на протигагу проблемам філософії діалектичного матеріалізму. Саме завдяки дослідженням В. Шинкарука було актуалізовано проблему людини як самосущого буття, реалізовано потужний онтологічний наголос у розгортанні світоглядно-антропологічної, гуманістичної тематики досліджуваних проблем [Фаріон О. Філософія людської екзистенції: параметри розуміння людини // Історія. Філософія. Релігієзнавство. – 2008. – № 3. – С. 34]. У філософських розвідках В. Шинкарука відбувся поворот від фундаментальних проблем філософії до нового розуміння людини, її гносеологічних параметрів, світоглядного освоєння дійсності, загалом людської екзистенції.

Представники Київської філософської школи М. Тарасенко, С. Кримський, О. Яценко, Є. Андрос, І. Бичко, В. Табачковський, В. Ярошовець у центр своїх наукових досліджень поставили проблему людини, шляхи та способи її самоствердження у світі. До кола наукових пошуків увійшли онтологічний, логіко-гносеологічний та антропологічний зміст філософії. Ученими аналізувалися історичні типи світогляду, його категоріальна структура, взаємодія світогляду та філософії як його теоретичної форми, співвідношення теоретичного, практичного та духовного освоєння світу, духовний універсум особистості, особливості духовних почуттів (віри, надії, любові та ін.). Багато істориків філософії вважають, що цей антропологічний поворот став своєрідним поновленням філософсько-гуманістичних, кордоцентричних тенденцій вітчизняної філософської думки (Г. Сковороди, П. Юркевича та ін.).

На нашу думку, можна виокремити ряд особливих рис Київської філософської школи. Першою з них є гуманізм, людиноцентризм. У центрі уваги філософів – світ людини, тобто та сфера людського буття, яка за термінологією того часу позначалися як духовно-практичне освоєння дій-

ності. У розумінні представників школи, людина не просто включається в діяльність як умова і засіб її перебігу, а й підвищується над нею, оскільки задає цілі, формує ідеали, здійснює морально-ціннісне регулювання.

Основоположними у концепціях П. Копніна, В. Шинкарунка та їх послідовників стали такі поняття як віра, надія, мораль. Тому другою особливістю Київської філософської школи є звернення до внутрішнього світу людини, її чуттєво-емоційної сфери, духовності (духовної триєдності віри, надії і любові у тісному зв'язку з сутнісними силами людини – розумом, почуттями і волею).

Також дослідники виокремлюють такі особливості Київської філософської школи:

- розкриття смислодіяльнісних і смисложиттєвих реалій людського буття;

- здійснення у світоглядному аспекті філософського аналізу культури, що зумовлював до її висвітлення в онтологічному ракурсі як загальнолюдського явища, сутнісно пов'язаного з усією цілісністю людського буття, форми свobodного і цілісного світовідношення;

- наголошення при дослідженні природи світогляду в зрізі її духовно-практичної сутності на питаннях моральної організації людського відношення людини до світу, взаємопроникнення світогляду і моралі, світогляду і світовідношення [Залужна А. Є. Світоглядно-антропологічні тенденції духовно-моральних пошуків у вітчизняній філософії другої половини ХХ ст. // Наука. Релігія. Суспільство. – 2010. – № 1. – С. 28].

Отже, підставою для виокремлення Київської філософської школи зпоміж інших є своєрідний напрям філософських досліджень та специфічний спосіб розв'язання основних філософських проблем. Визначальна риса Київської філософської школи – світоглядна, "людиноцентрична" проблематика досліджень. Саме тому у центрі наукових розвідок її представників – істинне розуміння людини, розкриття її сутності через визначення світоглядних параметрів та специфіки екзистенційно-смислових засад буття. Логічним результатом вищевказаних трансформацій стало те, що сучасна українська філософія набула антропологічного виміру, смисловим стрижнем якого стала "ідея первинності" для мислячої істоти смисложиттєвих проблем існування у світі та зміщення смислового центру філософування на практично-духовну діяльність.

А. В. Дубровська, студ., КНУТШ, Київ
anniezcat@gmail.com

АРХЕТИПИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ РЕКЛАМІ. АРХЕТИП МАТЕРІ

Актуальність роботи обумовлена необхідністю аналізу маніпулятивних механізмів, які використовує сучасна реклама, що має на меті вплинути на свідомість споживача. Реклама, що є частиною засобів масової інформації, виконує важливу комунікативну функцію, зв'язуючи сучасну людину зі світом та соціумом, продавця та споживача. Одним з інстру-